

เทคโนโลยี...เกษตร

เรียบเรียง-ภาพ : บรรจง ศิริชุมพันธ์
ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร
ด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น

เลี้ยงแมลงหางหนีบ (Earwigs)

ควบคุมศัตรูพืช

แมลงหางหนีบ เป็นแมลงห้ำที่ช่วยควบคุมประชากรของแมลงศัตรูพืชหลายชนิด มีทั้งชนิดตัวสีน้ำตาลและตัวสีดำ พบทั่วไปในธรรมชาติมักหลบซ่อนตัวอยู่ภายในลำต้นและตามซอกกาบใบอ่อนหรือข้าวโพดหรือตามซอกดินที่มีเศษใบไม้ มีความสามารถในการเสาะหาเหยื่อตามซอกกุ่มได้ดีโดยกบทั้งไข่และตัวหนอน เช่น หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนกออ้อย รวมทั้ง เพลี้ยอ่อนข้าวโพด ไข่และตัวอ่อนของด้วงกุหลาบ นอกจากนี้ยังพบตามแปลงปลูกพืชผักโดยเฉพาะพืชตระกูลกะหล่ำ เป็นต้น

แมลงหางหนีบจะเข้าทำลายเหยื่อ ถ้าเป็นเหยื่อขนาดเล็กหรือเป็นเพลี้ยอ่อนจะใช้ปากกัดกินโดยตรง หากเหยื่อเป็นตัวหนอนจะใช้แพนหางซึ่งมีลักษณะคล้ายคีมหนีบลำตัวเหยื่อให้สลบหรือตายก่อนแล้วจึงกัดกินเป็นอาหาร ถ้าแมลงหางหนีบกินอาหารอิ่มแล้วมันจะใช้แพนหางหนีบตัวหนอนให้ตาย แล้วจะทิ้งไว้โดยไม่เก็บกินเป็นอาหารต่อและจะไปทำหนอนตัวอื่นต่อไป

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น (ศทอ.ขอนแก่น) ได้ดำเนินการผลิตแมลงหางหนีบเพื่อนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่นำไปใช้ควบคุมศัตรูพืชในแปลงอ้อยโดยเฉพาะหนอนกออ้อย ซึ่งสามารถควบคุมในระยะไข่และตัวหนอนขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ควบคุมหนอนเจาะลำต้นข้าวโพด เพลี้ยอ่อนข้าวโพด รวมทั้งใช้ควบคุมแมลงศัตรูมะพร้าว ได้แก่ หนอนหัวดำและแมลงดำหนามอีกด้วย

อ้างอิง : ทศนีย์ แจ่มจรรยา, นุชรีย์ ศิริ. 2550. การควบคุมแมลงศัตรูข้าวโพดหวานโดยชีววิธี. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 6-7 สิงหาคม 2550. ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 56 หน้า.

สำหรับรูปร่างและลักษณะการเจริญเติบโตแมลงหางหนีบ *Euborellia* sp. มีการเจริญเติบโตเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะไข่-มีลักษณะทรงกลมผิวเรียบ สีขาวนวล วางไข่เป็นกลุ่มใต้ดิน ไข่ 1 กลุ่ม มีไข่ประมาณ 30-40 ฟอง ระยะไข่ 8-10 วัน ระยะตัวอ่อน-มีรูปร่างคล้ายตัวเต็มวัยแต่มีขนาดเล็กกว่า **ระยะตัวอ่อนมี 3** วัย รวมอายุประมาณ 55 วัน และ**ระยะตัวเต็มวัย**-ลำตัวสีดำ ไม่มีปีก มีแพนหางเรียบสีดำ มีหนวดแบบเส้นด้าย ตัวเต็มวัยอายุประมาณ 90 วัน

ในการใช้แมลงหางหนีบ *Euborellia* sp. ควบคุมศัตรูพืชให้ปล่อยแมลงหางหนีบวัย 3 (อายุประมาณ 1 เดือนขึ้นไป) จนถึงตัวเต็มวัย เพื่อควบคุมศัตรูพืช โดยใช้อัตราการปล่อย 100-2,000 ตัวต่อไร่ (ขึ้นกับปริมาณศัตรูพืชในแปลงปลูกพืช) ปล่อย 1-2 ครั้ง ต่อฤดูปลูกและกระจายทั่วแปลงพืช

แมลงหางหนีบสีดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Euborellia* sp.
 ชื่อสามัญ : Eanwigs
 อันดับ (Order) : Dermoptera
 วงศ์ (Family) : Carcinophoridae

ด้านนายคำภีร์ เข็มชัยภูมิ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า ในระยะต่อไปคาดว่าจะมีการเพาะเลี้ยงในระดับเกษตรกรได้ โดยเฉพาะในศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการปลูกอ้อย โดยสามารถขอสนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ได้ที่ ศทอ.ขอนแก่น นอกจากนี้ ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษา ดูงาน วิธีการเพาะเลี้ยงได้ที่ศูนย์ฯ ในวัน เวลา ราชการ หรือสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ โทรศัพท์ 043 203 512

